

muškom koljenu, plaćajući desetinu od prihoda. Ovom je nepravednom stanju Napoleon učinio kraj, ukinuvši po savjetu Dandolo (4. sept. 1806.) taj zakon. Sada biše oni seljaci proglašeni vlasnicima, ali desetina ostade i nadalje kao porez davan u prirodu. Da se narod što bolje uputi u obrađivanje tla i u obrt, odluči se Dandolo podizati zasebne škole podjeljujući za tu svrhu novčane nagrade dobrim učenicima. Podjedno dozva iz Italije gospodarske vještake, da putujući po zemlji narod poučavaju u ratarstvu, vrtljarstvu i voćarstvu. Da se pridignu šume, zabrani providur pod prijetnjom teških globa i kazni zapaljivanje ili krčenje njihovo te izvoženje goriva kao i građevnoga drva bez oblasnoga dopuštenja, dok su pojedine općine morale svoje „dubrave“ ograditi zidom za obranu od koza i tatova. Nadalje isposlova kod vlade u Milanu slobodno sadenje duhana svih vrsti, raspisa novčane nagrade do 500 i 800 franaka za one, koji bi oveću količinu krumpira nasadili ili uzgojili mladu šumu. Grozničavom je žurbom stao isušivati nebrojene močvare, dao kopati bunare pitke vode i graditi u pojedinim mjestima krušne peći. Svim je sredstvima pomagao u zemlji konjogojstvo i stočarstvo te u mjesta okužena od životinjskih bolesti, naročito uz bosansku granicu, slao vještake veterinare, da pomognu narodu. Što više, u svom je organu „Kraljskom Dalmatinu“ upozoravao na bogatstvo Dalmacije rudama, izrijekom na željezo, ugljen, asfalt i mramor davši najprije zemlju ponovo proučiti u tom pravcu od stručnjakâ. S tim je u svezi poticao Dandolo osnivanje tvornica, naročito papira, željezne robe, sapuna; no sve je to ostalo bez praktičkih rezultata uza sve to, što je obećao znatnu državnu pripomoć. Da podigne trgovinu, osnova trgovačku komoru u Spljetu, uredi redovitu poštu ne samo po Dalmaciji, već i s ostalim svijetom, otvori redovite sajmove po Zadru, Spljetu, Šibeniku i Makarskoj, snizi znatno carinu na tri glavna dalmatinska produkta, ulje, vino i ribu, a uza to još se vino smjelo slobodno izvažati ne samo iz jednoga mjesta u drugo, nego i u Italiju. Osim što je izdao stroge naredbe protiv lihvarstva, uvede providur uredbe korisne po javno zdravstvo, kao što su cijepljenje kozicâ kod djece, otvorenje javnih bolnica, i izda strogu zapovijed, da se mrtvacu smiju zakapati jedino u javnim grobljima izvan mjesta, dok su se stranci morali, prije nego se iskrcaju iz lađa, podvrci liječničkom pretraživanju. Ovo blagostanje, a naročito trgovački promet, imale su poduprijeti mnogobrojne majstorski izgrađene ceste, koje su svu zemlju vezale s glavnim mjestima ne samo uz primorje, nego i u unutrašnjosti. Od rimskih